

AVTOTRANSFUZIJA

DAJEM KRI ZASE

Spoštovani pacient, spoštovana pacientka, pripravljate se na načrtovano operacijo, pri kateri boste potrebovali transfuzijo krvi, zato vas želimo seznaniti z možnostjo dajanja krvi zase.

KAJ JE AVTOTRANSFUZIJA?

Avtotransfuzija je zdravljenje z lastno krvjo pri pacientih z načrtovano operacijo, pri kateri je transfuzija krvi potrebna. To so predvsem ortopedske operacije (zamenjava kolka ali kolena ali večje operacije na hrbtenici) ter tudi drugi načrtovani operativni posegi.

Pacientu pred operacijo odvzamemo lastno kri, jo ustrezno shranimo in mu jo vrnemo med načrtovano operacijo ali po njej.

Običajno 7–14 dni pred načrtovanim operativnim posegom odvzamemo 1–2 enoti krvi, odvisno od vrste operacije. Pri avtotransfuziji je pacient dajalec in pozneje tudi prejemnik svoje krvi, zato je to najvarnejša oblika transfuzije, saj ni možnosti stranskih učinkov, do katerih lahko pride po prejemu tuje krvi.

KDO LAHKO DAJE KRI?

Kri zase lahko dajejo osebe dobrega splošnega zdravja, tudi mladoletne osebe in otroci, ki:

- imajo zdravo kri (krvno barvilo – hemoglobin vsaj 111g/l, hematokrit vsaj 0,34),
- nimajo bolezni krvi ali motenj strjevanja krvi,
- niso prebolele možganske kapi ali srčnega infarkta,
- nimajo motenj srčnega ritma (nepravilno bitje srca),
- nimajo zelo zvišanega krvnega pritiska (nad 180/100 mmHg),
- nimajo sladkorne bolezni, zdravljene z inzulinom,
- nimajo rakaste bolezni,
- nimajo kronične bolezni jeter ali ledvic,
- niso imeli vnetnega obolenja oz. antibiotičnega zdravljenja okužbe v zadnjih dveh tednih pred odvzemom krvi.

POSTOPEK AVTOTRANSFUZIJE

Če se torej odločite in ste primerni za dajalca krvi, bo odgovorni zdravnik za operativno zdravljenje presodil, koliko enot polne krvi bo pacient potreboval. Ko mu določijo datum operacije, pacient s tem podatkom pride v Transfuzijski center Splošne bolnišnice Celje ali pokliče na telefonsko številko (03) 423 35 92 ali (03) 423 35 88, kjer ga naročijo na prvi odvzem.

Odvzemi za avtotransfuzijo potekajo ob torkih ob 11.30 uri, ob prvem odvzemu pa mora pacient v Transfuzijski center prinesiti napotnico/naročilnico, izvide anesteziologa in kirurga ter sveže laboratorijske izvide.

Ob prihodu pacient izpolni vprašalnik, podpiše izjavo o podučnosti in pisno privolitev za postopek avtotransfuzije. Specialist transfuziolog pacienta klinično pregleda in mu odgovori na njegova vprašanja. Pregleda izpolnjen vprašalnik, pacientovo dokumentacijo iz ambulante oz. oddelka, izvide anesteziologa in laboratorijske izvide.

V tedenskem razmiku nato pacientu odvzamejo po eno enoto polne krvi. Zadnja enota je lahko odvzeta najpozneje 5 dni pred operacijo. Po opravljenem odvzemu krvi transfuziolog obvesti kirurga ali oddelek, kjer bo pacient operiran, da ima pacient pripravljeno lastno kri. Kri je možno uporabiti v 35 dneh, v tem času mora biti pacient operiran.

Tveganje za zdravje pacienta pri odvzemu njegove lastne krvi je nekoliko večje kot pri krvodajalcih, vendar so resnejši zapleti zelo redki. Najpogosteje se pojavljajo vrtoglavica, omotica, znižan krvni pritisk, šumenje v ušesih, potenje, modrica po odvzemu.

PREDNOSTI AVTOTRANSFUZIJE

Avtotransfuzija je najprimernejši način za zdravljenje s krvjo pri načrtovanih operacijah in ga v svetu pacientom priporočajo že vrsto let:

- prejem lastne krvi v prejemniku ne sproži nastajanja protiteles proti sestavinam tuje krvi, ki lahko otežujejo morebitne kasnejše transfuzije ter presajanje tkiv in organov
- ni tveganja za prenos infekcijskih bolezni kot so HIV, HBV in HCV, na katero se kri za avtotransfuzijo obvezno testira
- tveganje za neželene učinke po avtotransfuziji, kot so mrzlica in alergijske reakcije, je manjše kot pri transfuziji krvi zbrane pri krvodajalcih

NA KRATKO O AVTOTRANSFUZIJI IN NEKAJ NASVETOV

- Prvi odzem krvi je možen mesec dni pred načrtovano operacijo in zadnjih 5 dni pred njo.
- Pred odvzemom krvi lahko popijete čaj in pojedete kruh z medom ali marmelado.
- Pred odvzemom krvi vas bo pregledal zdravnik, z njim se boste dogovorili tudi za morebitni naslednji odzem.
- Po potrebi vam bo predpisal tablete železa, ki jih boste jemali pred operacijo in še šest tednov po operaciji.
- Po odvzemu boste prejeli manjši obrok hrane.
- Že pred odvzemom krvi, posebno pa še po odvzemu je pomembna tudi prehrana, ki naj bo bogata z železom in beljakovinami (rdeča pesa, špinača, fižol, jetra, vranica, rdeče meso, vsi mlečni izdelki), saj vso to hrano potrebuje telo za obnovo krvi.
- Že pred operacijo se aktivno vključujete v svoje zdravljenje, kar vam daje še dodaten občutek varnosti.
- Vaša kri je hranjena v ustreznih pogojih in vam jo vrnemo med operacijo ali po njej.
- Vaše krvi ne more prejeti nihče drug.

Vse dodatne informacije lahko pacienti dobijo pri svojem osebem zdravniku, zdravniku specialistu, ki jih obravnava v bolnišnici ter v Transfuzijskem centru Splošne bolnišnice Celje.

Transfuzijski center
Kataloška oznaka: ST-01
Avgust 2020